

แนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ (Immunocompromised patients)

ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ (Immunocompromised patients) หมายถึง ผู้ป่วยที่มีความผิดปกติในกลไกการป้องกันของร่างกาย ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (โรคติดเชื้อเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยเหล่านี้เกิดการเจ็บป่วยรุนแรงและเสียชีวิตได้มากกว่าผู้ป่วยที่ภูมิคุ้มกันปกติ) ซึ่งได้แก่ผู้ป่วยต่อไปนี้

- มีภาวะ Neutropenia คือ มี neutrophil (Absolute neutrophil count: ANC) น้อยกว่า 500 cells/L.
- รับประทานภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น Corticosteroids > 2 mg/kg หรือ prednisolone 20 mg/day \geq 2 สัปดาห์
- ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะ เช่น ไช้กระดูก ไต
- โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง
- โรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด หรือ การฉายแสง
- ติดเชื้อ HIV ที่มีค่า CD4 count < 200
- ได้รับการผ่าตัดม้าม

แนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ มีดังนี้

1. กำหนดพื้นที่เฉพาะในการดูแลรักษา เช่น ศูนย์ให้ยาเคมีบำบัด หอผู้ป่วยเด็ก2 (ผู้ป่วยโรคเลือดเด็ก) หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย2 (ผู้ป่วยโรคเลือดผู้ใหญ่) และหอผู้ป่วยพิเศษเฉลิมพระบารมี10 (ผู้ป่วยปลูกถ่ายไขกระดูก)
2. ควรแยกเตียงให้ห่างจากผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยาควบคุมพิเศษ เช่น CRE VRE หรือ PMC
3. ห้ามรับผู้ป่วยในห้อง หรือหอผู้ป่วยที่พบเชื้อรา
4. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำตามที่โรงพยาบาลกำหนด ซึ่งผ่านกระบวนการควบคุมคุณภาพแล้ว
5. ควรรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ กรณีที่นำอาหารมารับประทานเอง ให้อุ่นอาหารด้วย Microwave ที่กำลังไฟ 750 วัตต์ นาน 3-5 นาที ก่อนรับประทาน
6. ห้ามนำต้นไม้ หรือ ดอกไม้สด เยี่ยมผู้ป่วย
7. ล้างมือตามหลัก 5 Moments อย่างเคร่งครัด แนะนำญาติให้ล้างมือก่อน-หลังสัมผัสผู้ป่วย และก่อนเตรียมอาหารให้ผู้ป่วย
8. คัดกรองญาติ หรือ ผู้มาเยี่ยม เกี่ยวกับโรคที่อาจแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้ป่วย เช่น สุกใส หัด วัณโรค ใช้หวัดใหญ่ เป็นต้น โดยห้ามผู้ป่วยด้วยโรคดังกล่าวเข้าเยี่ยม
9. ให้ผู้ป่วยใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้ง เมื่อออกจากหอผู้ป่วย

เอกสารอ้างอิง

1. โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ บันทึกข้อความเรื่อง อาหารที่ผู้ป่วยซื้อมารับประทานเอง วันที่ 17 สิงหาคม 2561
2. Duffy L. Care of immunocompromised patients in hospital. Nursing Standard. 2009; 23(36): 35-41.
3. National Healthcare Safety Network (NHSN) Patient Safety Component Manual. Pneumonia (Ventilator-associated [VAP] and non-ventilator-associated Pneumonia [PNEU]) Event. 2019; 88-99.